

BABYOR NI PI' PAUL NGE YAN NGAK E GIRDI' NU GALATIA

Fa'an ntabab i weliy fare Thin Ni Bfel' ni murung'agen Jesus u fithik' e pi'in gathi yad piyu Israel me mich u wun'rad, me learnag boch e girdi' ni pi'in nike mich Jesus u wun'rad e thingar ra folgad ko Motochiyel rok Moses ma fin aram e kar manged e tin riyul' i girdi'en Kristus. Me yog Paul ni gathi aram rogon, ya ma mat'awnag Got urngin e girdi' ngak u daken e michan' rorad ngak Kristus me pi' ngorad e bin nib be'ech e pangiy. Me yib boch e girdi' nga Galatia, ni ba nug nu Asia Minor nib milfan nga Roma, nra togoplugad ngak Paul nrogned nthingar kun fol ko Motochiyel rok Moses ni fan e ngan mat'aw ngak Got.

I Paul e yoloy e re babyor ney ngak girdi'en e galesiya nu Galatia ni bochan e ke fol boch i yad ko re machib nem ni gathi riyul', ma ba'adag Paul ni nge ayuwegrad ni nge pagan'rad ngak Kristus ni go ir e rayag ni nge mat'awnagdad ngak Got nge pi' e bin nib be'ech e pangiy ngodad. Tom'on ko babyor rok e be weliy Paul nib mat'aw ni nga ni pining e apostel rok Jesus Kristus ngak, ya pong ni yib ngak ni nge mang reb e apostel e gathi yib rok e girdi', ya ke yib rok Got. Ma ke l'oeg Got ni nge maruwel u fithik' e pi'in gathi yad piyu Israel. Me ki weliy bayay ni ngan mat'aw ngak Got u daken e michan' ngak Jesus Kristus. U lan e tin tomur e guruy e be dag Paul ni pangiy ni bfel' nrogon girdi'en Kristus e be yib u daken e t'ufeg

nge runguy ni ir e wenegan e michan' rok be' ngak Kristus.

Tin ni bay riy

Tabolngin 1:1–10

Mat'awun Paul nrogon ba apostel 1:11–2:21

Thin ni Bfel' ni murung'agen e runguy rok Got 3:1–4:31

Rogon ni be par girdi'en Kristus ni gathi yad e sib ya kar chuwgad u tan e Motochiyel, nge rogon ni ngar paged fare Kan Nthothup ni nge gagiyeg nagrad 5:1–6:10

Tin tomur e thin 6:11–18

¹ Re babyor ney e yib rok Paul, ni pong ni yib ngak ni nge mang reb e apostel e gathi yib rok e girdi' ara maruwel Got ngak e girdi' nge mang girdi' e pining, machane i Jesus Kristus e yib rok nge Got ni ir e Chitamangiy, ni ir e en ni faseg Jesus ko yam'.

² Urngin pi walagdad ni girdi'en Kristus ni yad bay u roy e kar uned ngog kug pi'ed e re bugithin ni ba'aray ni nge yib ngomed girdi'en e pi galesiya ni bay u Galatia ni be lungumad:

³ I Got ni Chitamangidad nge Somol rodad i Jesus Kristus e ngu'ur ayuwegew gimed ma yow be pi' e gapas nga lanin'med.

⁴ Kristus e pi' ir ni fan ko denen rodad ni nge pithigdad ko re ngiyal' i n'ey ntin nib kireb e be gagiyegnag e girdi', ni bod rogon ni ba'adag e Got rodad ni ir e Chitamangidad ni nge rin' Kristus.

⁵ I Got e ngu'un tayfan ndariy n'umngin nap'an! Amen.

Ri ta'reb e Thin Ni Bfel' ni yib rok Got

⁶ Kug gin ngomed! Ya rib machreg ni gimed be n'ag e en ni ir e ke piningmed u daken e runguy rok Kristus ngodad gimed be yan nga yugu reb e Thin Ni Bfel'.

⁷ Ma bin riyul' riy e dakuriy "yugu reb e Thin Ni Bfel' ngabang ni yib rok Got." Gu be yog e re bugithin ney ya bay boch e girdi' ni yad be guy rogon ni ngar wagagey niged lanin'med, ni aram e yad be guy rogon ni ngar thiliyeged e Thin Ni Bfel' ni murung'agen Kristus.

⁸ Machane mus ngomad ni fa'an gamad ra machibnag yugu reb e thin ngomed nib thil ko fa bin ni kug machib niged ngomed ara reb e rin' reb e engel ni yib u tharmiy, ma bay ni gechignag u fithik' e nifyi ni dabi math bi'id!

⁹ Ka'a gogned ngomed ko som'on, me ere chiney e ngku gog bayay ni nge lungug: fa'anra machibnag be' ngomed reb e Thin Ni Bfel' nib thil ko fare Thin Ni Bfel' ni yib rok Got ni ir e ke mich u wun'med, ma bay ni gechignag u fithik' e nifyi ni dabi math bi'id!

¹⁰ Re bugithin ney ni kugog e gimed be finey ma gu be guy rogon ni nggu wan nga laniyan' e girdi'? Danga'! I Got e gu be finey ni nggu wan nga laniyan'! Ara gimed be finey ni gu be guy rogon ni nggu fel' u wan' e girdi'? Fa'an mang e gu be guy rogon ni nggu fel' u wan' e girdi', ma dab gu mang reb e tapigpig rok Kristus.

Rogon ni mang Paul reb e apostel

¹¹ Pi walageg ni girdi'en Kristus, ba'aray bbugithin ni nggog ngomed ni nge lungug: re

Thin Ni Bfel' ney, ni yib rok Got ni ir e gu be machibnag ngak e girdi' e gathi sum rok e girdi'.

¹² Gathi be' e pi' ngog ara be' e fil ngog. Yi Jesus Kristus e ir e ke dag ngog kug nang.

¹³ Kan weliy ngomed rogon pangig ni ug par ko ngiyal' ni ba'aram ni gu be tiyan'ug ngarogon kanawo'en nma liyor piyu Israel ngak Got, nge rogon ni ug gafgownag girdi'en e galesiya rok Got nda ug runguyrad mu ug athamgiliy ni nggu kirebnag.

¹⁴ Ma ug moy ni gub m'on rok bo'or e girdi' nu Israel ni gamad ta'ab yangar u rogon kanawo'en nma liyor piyu Israel ngak Got. Ma ri ug tiyan'ug ngay ma gu be athamgiliy nrogon nrayag rog ngu'ug fol u rogon ni ngan liyor ngak Got nike af rok e pi chitamangidad i yib ke mada' ngodad e tin chiney e girdi' nu Israel.

¹⁵ Machane bochan e runguy rok Got ngog me duwgilyeg u m'on ko ngiyal' ndawor ni gargel-nigeg riy, me piningeg ni nggu pigpig ngak.

¹⁶ Nge ngiyal' ni ba'aram ni turguy riy ni nge dag Fak ngog ni fan e nge yag ni nggu machibnag fare Thin Ni Bfel' ni murung'agen e en ni Fak ngak e pi'in gathi yad piyu Israel, ma gathi gu wan ngak be' nge mang ir e yog ngog e tin ni nggu rin',

¹⁷ ara gu wan nga Jerusalem ngug guy e pi'in yad e ar manged apostel. Machane n'en ni gu rin' e ka chingiyal' nem mu gu wan nga Arabia, mu gu sul u Arabia nga Damaskus.

¹⁸ Ma dalip e duw nga tomuren ma aram mu gu wan nga Jerusalem nggu fith boch ban'en ngak Peter, mu gu par rok ni l'agruw e wik.

19 Ma da kug guy yugu reb e apostel, kemus ni James* e gguy, ni ir e walagen Somol.

20 N'en ni kug yoloy e ba riyul', ni gu be yog ngomed u p'eowchen Got ndagur lifith l'ugunag!

21 Me tomur riy mu gu wan ko binaw i yan u lan yu Syria ngu Silicia.

22 Ka aram n'umngin nap'an i yib nge mada' ko ngiyal'ney ma dawori guy girdi'en e pi galesiya rok Kristus ni bay u lan yu Judea owcheg.

23 Kemus ni tin ke yog e girdi' ngorad nike lunguy ngorad: "Fare mo'on ni fa'anem ni i gafgow nagdad e be machibnag i yan ko girdi' murung'agen rogon ni nge mich Kristus u wun'uy, ni ireram fare mich u wun'uy ni ir e i guy rogon ni nge thang!"

24 Ma aram miyad yog e sorok ngak Got ni bochag.

2

I Paul nge boch e apostel

1 Ragag nge aningeg e duw nga tomuren mu gu sul nga Jerusalem ni gamow Barnabas; ma kug fek Titus ke un ngog.

2 Gu wan ya dag Got ngog ni nggu wan. Ma gamad mu'ulung e pi'in yad ma gagiyeagnag girdi'en e galesiya, mu gu weliy ngorad rogon ni kug machibnag ngak e pi'in gathi yad piyu Israel fare Thin Ni Bfel'. Ya dabug ni maruwel ni kug tay kakrom i yib ke mada' ko re ngiyal' i n'ey e nge yan i aw ndariyfan.

* **1:19** yugu reb e apostel, kemus ni James; *ara* yugu reb e apostel; kemus ni cha' ni gguy e James.

³ Ya Titus ni be un ngog e be' u Greece, machane da ni gelnigey ngak ni ngan maad'ad ngak,

⁴ machane bay boch e girdi' ni yad be dake yad pi walagdad ni girdi'en Kristus kar ma'athukgad nga fithik' e girdi' rodad, ni yad e yad ba'adag ni ngan maad'adnag. Pi girdi' ney e yad e damit ni karbad ra ma'athukgad nga fithik'dad ni ngar nanged rogon ni kad pufgad ko Motochiyel ni bochan e kad ta'ab girdi'gad Kristus Jesus. Ya yad ba'adag ni ngar sulweged gadad nga tan e Motochiyel ngad manged sib ko Motochiyel.

⁵ Dariy ta'reb e mint' ni gu m'inggad ngorad, ni fan e nge yag ni gu ayuweged ni fan ngomed e tin nib riyul' ni ir fare Thin Ni Bfel' ni yib rok Got.

⁶ Machane pi'in gu be finey ni yad e yad be gagiyegnag girdi'en e galesiya — kugog e re bugithin ney ni bochan e dariyfan u wun'ug rogon tolngin bagayad nge bagayad; ya urngin e girdi' ma ta'reb rogorad u wan' Got — pi cha'ney ni yad ma gagiyegnag girdi'en e galesiya e da rogned boch ban'en ngog nib be'ech ni gomanga ir e nggu rin'.

⁷ Ya ra guyed ni Got e ke pi' e re gaf i maruwel ney ngog ni nggu machibnag e Thin Ni Bfel' ni yib rok ngak e pi'in gathi yad piyu Israel, ni bod rogon nike pi' fa gaf nem e maruwel ngak Peter ni nge machibnag ngak piyu Israel fare Thin Ni Bfel'.

⁸ Ya gelngin Got e ngongliyeg nggu mang reb e apostel nggu wan ngak e pi'in gathi yad piyu Israel, ni bod rogon Peter ni ngongliy Got rogon nge mang reb e apostel ngak piyu Israel.

⁹ I James, nge Peter, nge John, ni wun'ug e yad be gagiyegnag girdi'en e galesiya e ra nanged ni

Got e ke pi' e re gaf i maruwel ney ni yugu ba reb ngog; ma aram miyad rurug pa'mow Barnabas ni be dag ni gamad ta'ab raba' i maruwel, ma aram ma gamad gubin ni ta'reb lanin'mad nge puruy' romad ni nggu maruwelgow u fithik' e pi'in gathi yad piyu Israel, miyad maruwel u fithik' piyu Israel.

¹⁰ Machane kemus nn'en nra wenig niged ngomow e ri dab gu pagew talin e pi'in gafgow ni yad bay u fithik'rad, nri ireram e ren'en ni ug athamgiliy ngu'ug rin'.

I Paul ni puwan' ngak Peter u Antiok

¹¹ Fa'ani yib Peter nga Antiok, mu gu puwan' ngak u fithik' e girdi', ya ri yan i gagiye nrib oloboch e n'en nike rin'.

¹² U m'on riy ndawori taw boch e girdi' ngaram ni James e ke l'oegrad, ma i un Peter ngak e pi'in gathi yad piyu Israel ko abich, ni pi'in kar manged pi walagdad ni bochan e kar manged girdi'en Kristus. Ma fa'ani taw e pi girdi' nem ngaram, me tal ni daki un ngorad ko abich, ni fan e be tamdag ngak piyu Israel ni pi'in yad ba'adag ni ngan maad'adnag e pi'in pumo'on ni gathi yad piyu Israel.

¹³ Ma tin ni kabay piyu Israel ni walagdad ni fan e yad girdi'en Kristus e ra tamdaggad ni bod Peter; me mus ngak Barnabas ni un ngorad ko ngongol rorad ni ngongolen e marus.

¹⁴ Ma fa'an gguy ndarir folgad ko tin nib mat'aw ni bod rogon e tin riyul' nike dag fare Thin Ni Bfel', mu gog ngak Peter u p'eowcherad ni yad gubin ni lungug, "I gur e ga be' u Israel, machane

um ngongol ni bod rogon be' ni gathi be' u Israel, ma gathi um ngongol ni bod rogon be' u Israel. Ere ke uw rogon ma kam guy rogon ni ngam gelnigem ngak e pi'in gathi yad piyu Israel ni ngar ngongolgad ni bod rogon piyu Israel?"

Piyu Israel nge pi'in ni gathi yad piyu Israel e kar thapgad ngak Got u daken e michan'rorad ngak Kristus

¹⁵ Riyul' nni gargelegdad ma gadad piyu Israel, ma gathi gadad e "Pi tadenen ni pi'in gathi yad piyu Israel," ni bod ni yima pining ngorad.

¹⁶ Machane gadad manang ni kemus nu daken e michan' rok be' ngak Jesus Kristus e ir e rayag ni nge mat'aw riy ngak Got, ma ri gathi bochan e i rin' e tin nike yog e Motochiyel rok Moses ngak ni ir e ngi i rin'. Ku erogon gadad nike mich Kristus Jesus u wun'dad ni fan e nge yag ni ngad mat'awgad ngak Got u daken e michan' rodad ngak Kristus, ma gathi bochan e gadad be rin' e tin ni be yog e Motochiyel ngodad ni ngad rin'ed. Ya dariy be' nra mat'aw ngak Got ni bochan e be rin' e tin nike yog e Motochiyel ngak ni nge rin'.

¹⁷ Ere fa'anra gadad be guy rogon ni ngad ta'ab girdi'gad ngak Kristus ni bochan e ngad mat'awgad ngak Got, ma kani pir'eg ni gadad e tadenen nta'reb rogodad ngak e pi'in gathi yad piyu Israel — gur aram e ke maruwel Kristus ni fan ko denen ni nge gel? Bmuduwgil ndanga'!

¹⁸ Fa'anra gu tabab i ubung bayay fare Motochiyel ni kug buthug, me ir e ke micheg ni gag be' ni gu be th'ab e Motochiyel.

¹⁹ Machane Motochiyel e dariy rogon ngog, ya ku gum' kug chuw rok e Motochiyel — ni Motochiyel e ke li'eg — ni fan e nggu fos nggu pigpig ngak Got. Ya kug un ko yam' ni tay Kristus u daken e kuruth,

²⁰ ere gathi ka gag e gu be par ni gub fos, yi Kristus e ir e be par nib fos u fithik'ag. Ma re pangin ni gu be par riy e chiney e kug par riy ni bochan e ke michan'ug ngak e en ni Fak Got, ni ir e gub t'uf rok ma ke pi' e pogofan rok ni fan ngog.

²¹ Dagur siyeg e n'en nike rin' Got ni fan ngog u daken Fak! Fa'anra ke mat'aw be' ngak Got u daken e Motochiyel, ma aram e yam' ni tay Kristus e bm'ayfan.

3

Motochiyel fa mich u wun'uy ngak Kristus

¹ Gimed yu Galatia ni balyang! I mini' e ke pig ngomed? Ya ri gowa gimed be guy, nni weliy rogon e yam' ni tay Jesus Kristus u daken e kuruth!

² Ere mpi'ed e fulweg ngog ko ta'are bugithin ni ba'aray: i yag fare Kan Nthothup rok Got ngomed ni fan e um rin'ed e tin ni be yog e Motochiyel ngomed, fa bochan e mu rung'aged e Thin Ni Bfel' ni yib rok Got me mich u wun'med?

³ Ra di'in me er fanmed balyang! Kam tababgad ko bin nib be'ech e pangin ni Kan Nthothup rok Got e ayuwegmed nge yag ngomed: ere gimed ba'adag ni gelngimed e ngam muruwliyed ngay ngam marod mmu'niged?

⁴ Ba ga' e gafgow ni kani tay ngomed ni bochan e Thin Ni Bfel' ni yib rok Got, ere ngam n'iged nge yan i aw nike m'ayfan? Rib muduwgil ni bay fan!

⁵ Mogned, i pi' Got fare Kan Nthothup ngomed me ngongliy e maang'ang u fithik'med, ni gur fan e gimed be fol ko tin ni be yog e Motochiyel ngomed ara fan e mu rung'aged e Thin Ni Bfel' ni yib rok Got me mich u wun'med?

⁶ Ri bod rogon murung'agen Abraham ni be weliy e babyor nib thothup ni be ga'ar: "I mich Got u wan', ma bochan e michan' rok ngak Got ma aram me matha'eg Got ngak ni ir reb e girdi' nib mat'aw."

⁷ Ere susun e ngam nanged ni girdi' nib michan'rad ngak Got e ireram e pi'in nriyul' ni yad e pi'in owchen Abraham.

⁸ Dawori taw ngay ma keyog e babyor nib thothup ni Got e bayi mat'awnag e pi'in gathi yad piyu Israel ngak u daken e michan' rorad ngak. Aram fan ni machibnag e babyor nib thothup ngak Abraham e Thin Ni Bfel' ni yib rok Got u m'on riy ndawori taw nga nap'an ni ba'aray ni ga'ar: "U dakenam e bayi fal'eg Got wa'athan urngin e girdi' nu fayleng riy."

⁹ Me mich u wan' Abraham e re bugithin nem min fal'eg wa'athan; ere urngin e girdi' nra mich Got u wun'rad e yira fal'eg wa'athrad ni bod rogon Abraham.

¹⁰ Pi'in ke pagan'rad ko Motochiyel ni yad be fol riy e yad be par nib buch wa'athrad. Ya be yog e babyor nib thothup ni be ga'ar: "En ni gathi urngin ngiyal' ma be fol u urngin ban'en ni kan yoloy u lan babyoren e Motochiyel e ke kireb

wa'athan!"

¹¹ Ere chiney e kari tamilang ndariy be' nra mat'aw ngak Got ni Motochiyel e nge mat'awnag; ni fan e be yog e babyor nib thothup ni be ga'ar, "En nike mat'aw ngak Got ni bochan e mich Got u wan' e ir e ra fos."*

¹² Machane Motochiyel e der toer ko mich u wun'uy ngak Got. Ya bod nike yog e babyor nib thothup ni be ga'ar, "En nra rin' urngin e tin ke yog e Motochiyel ngak ni nge rin' e ir e ra fos riy."

¹³ Machane Kristus e ke chuwegdad ko buch wa'athan ni Motochiyel e ke fek i yib ngodad, ni bochan e kemang ir e ke buch wa'athan ni fan ngodad. Ni bod rogon nike yog e babyor nib thothup ni be ga'ar, "En ni kan tining nga ba ley i gek'iy e kan buheg wa'athan."

¹⁴ I rin' Kristus ni aram rogon ni fan e fare tow'ath ni ognag Got ngak Abraham e nge yag ni ngan pi' ngak e pi'in gathi yad piyu Israel, ni ngan pi' ngorad u daken Kristus Jesus, ma aram e daken e michan' rodad ngak e ra ni pi' fare Kan ni Thothup riy ngodad ni ognag Got nra pi'.

Motochiyel nge n'en ni ognag Got ni bayi pi'

¹⁵ Pi walageg ni girdi'en Kristus, nggu weliy murung'agen ban'en ngomed ni nggu susunnag nga ban'en ni yima rin'; fa'anra weliy l'agruw ni' murung'agen ban'en me ta'reb lanin'row riy miyow sayin nga babyor ni aram e m'ag ko fare bugithin ni kar weliyew, ma dakuriy be' ni ngki th'ab e re m'ag nem ara ki puthuy ban'en ngay.

* **3:11** nike mat'aw ngak Got ni bochan e michan' rok e ra fos; *ara* nike mat'aw ngak Got e ra par nib fos u daken e michan' rok.

¹⁶ Ere Got e ognag ngak Abraham e tin ni nge pi' ngak Abraham nge ngak be' ni bay sum ni owchen Abraham. Ma de yog ni ga'ar, "nge ngak e pi'in bay ra sumgad ni owchen Abraham," ni fan e re bugithin nem e bo'or e girdi'. Machane rogon ni yog e ga'ar, "nge ngak be' ni bayi sum ni owchen Abraham," ni fan e re bugithin nem e kemus nta'abe', ni aram Kristus.

¹⁷ Ba'aray e ren'en ni gu be yip' fan, i Got e ngongliy ba m'ag u thilin e girdi' nge ir me ga'ar e bayi par ni bod rogon nike yog. Ma fare Motochiyel ni fini pi' Got ni aningeg mir'ay nge guyey e duw nga tomuren e re m'ag ney, e dabiyaq ni nge th'ab e re m'ag nem me thang e tin nike ognag Got ni bayi pi'.

¹⁸ Ya fa'an manga n'en ni nge pi' Got e nge yib ngodad u daken e re Motochiyel nem, me ere dabki yib ngodad u daken e n'en ni ognag nra pi'. Machane i Got e pi' ngak Abraham e n'en ni ognag ngak ni fan e yog ngak Abraham nra pi' ngak.

¹⁹ Ere mang ni pi' Got fare Motochiyel? I puthuy ko n'en ni ognag ni nge pi' ngak Abraham ni fan e nge dag ko mang e ngongol nib kireb, me finey Got ni nge par e re Motochiyel nem nge yan i mada' ko ngiyal' ni bay yib i m'ug riy fa'anem ni ir e owchen Abraham, ni ir fa'anem ni ognag Got. Ma fare Motochiyel e pi' Got ngak e pi engel ngarbad ra pi'ed ngak e girdi', ni bay be' nib mo'on ni ir e mang maaf ko re Motochiyel ney u thilin e pi engel nge girdi'.

²⁰ Machane maaf e daki t'uf ni fa'anra kemus ni ta'abe'; ma Got e ta'abe'.

Fan fare Motochiyel ni pi' Got

²¹ Gur fan e re bugithin ney e aram e ke togo-pluw fare Motochiyel ko tin ni yog Got ni bayi rin'? Aram e danga'! Ya fa'an mang e ke pi' Got ba motochiyel ni ir e rayag ni nge pi' e yafos ngak e girdi', me ere rayag ni nge mat'aw e girdi' ngak Got u daken e re Motochiyel nem.

²² Machane fare babyor nib thothup e keyog ni girdi' ko re fayleng ney ni polo' e yad bay u tan gelngin e denen, ni bochan e pi arorad nra michan' ngak Jesus Kristus e rayag ngorad fare tow'ath ni ognag Got nra pi' ngak e pi'in ke mich Jesus Kristus u wun'rad.

²³ Machane u m'on ko ngiyal' ndawori taw nga nap'an ni aram e nge mich Kristus u wun'uy ma i ta'dad e Motochiyel nike loknag e naun ngodad ni gad bod e kalbus nge yan i mada' ko ngiyal' ni bayi dag Got e re mich ney riy.

²⁴ Ere re Motochiyel nem e ir e i gagiyeagnadad, me ir e mang sensey ngodad nge yan i mada' ko ngiyal' ni yib Kristus riy, ni aram e rayag ni ngad mat'awgad ngak Got u daken e michan' rodad ngak Kristus.

²⁵ Ere chiney e ke taw nga nap'an ni nge michan'uy ngak Kristus, ma aram e fare Motochiyel ni mang sensey ngodad e gathi ku ir e be gagiyeagnadad.

²⁶ Yu daken e michan' romed ngak Kristus e ir e ke yag ni mmanged pifak Got riy ni gimed gubin, ni aram e kam ta'ab girdi'gad Kristus Jesus.

²⁷ Ya kan tawfe nagmed ko ta'ab girdi' ni kam ted Kristus, ma aram fan nike yag ngomed fel'ngin

Kristus.

²⁸ Ere ta'reb rogon piyu Israel nge pi'in gathi yad piyu Israel, ma ku errogen e pi'in yad e sib nge pi'in gathi yad e sib, ma ku errogen e pi'in pumo'on nge ppin, ni bochan e gimed gubin ma kam ta'ab girdi'gad Kristus.

²⁹ Fa'anra ke mil suwmed ngak Kristus, me ere kam manged pi owchen Abraham, ni aram e bayi yag ngomed e tin ni ognag Got nra pi'.

4

¹ Machane nggu ul ul ngay ni nge lungug: re tir ni ir e ra lekag tafen e chitamngin e yima tay ni bod rogon ba sib ko ngiyal' ni kab bitir riy, machane ri ir e ra mil suwon urngin ban'en rok e chitamngin ngak.

² Ma ngiyal' ni kab bitir, e bay e girdi' ni yad be ayuweg, ma yad be ayuweg e tirok' ban'en nge yan i mada' ko ngiyal' ni yog e chitamngin.

³ Ma ku aram rogodad ni ud moyed ni gadad e sib ko pi motochiyel nge yalen nge rok e pi kan ni yad ma gagiyeagnag e gin'en ni bay urngin ban'en u lanelang riy nib mu'un e fayleng ngay, ko ngiyal' ndawori ilal e michan' rodad ngak Kristus.

⁴ Machane fa'ani taw nga nap'an e ngiyal' ni duwgiliy Got, me pi' Got Fak nge yib. Me yib ni ba girdi' e chitiningin, mi i par u tan fare Motochiyel rok piyu Israel,

⁵ ni fan e pi'in yad bay u tan e re Motochiyel nem e nge chuwegrad u tan, ni fan e nge yag nda manged pifak Got.

⁶ Me pi' Got fare Kan Nthothup rok Fak nge yib i par nga lanin'dad, nma ga'ar, "Chitamag, Chitamag," ni fan e nge dag* ni kam manged pifak.

⁷ Ere gathi kigimed e sib, machane kam manged fak. Me ere fa'anra kam manged pifak, ma bayi pi' Got ngomed urngin ban'en ni bay rok ni fan ngak e pifak.

Magafan' rok Paul ngak e girdi' nu Galatia

⁸ Kakrom e um pired nda mu nanged Got, ma aram fan ni um pired ni gimed e sib rok bogi kan ni gathi yad e Got.

⁹ Machane chiney e kam nanged Got — fa reb e nggog nike nangmed Got e chiney — ere uw rogon ma kam adaged ni ngam sulod ngak fapi kan ni yad be gagiweg ni yad mme'waer ma dariy farad? Mangfan ni gimed ba'adag ni ngkum sulod ngam manged sib rorad bayay?

¹⁰ Ma bay boch e rran, nge boch e pul, nge yu ngiyal', nge boch e duw ni ir e kam turguyed ni ngu'um ted fan!

¹¹ Kug rusnagmed! Gur aram e urngin e maruwel ni kug tay ni fan ngomed e ke yan i aw ndariyfan?

¹² Pi walageg ni girdi'en Kristus, gu be wenig ngomed ni ngam boded gag. Ya ku er rogog ni gub girdi' ni gu bod gimed. Ya dawor mbucheged ban'en rog.

¹³ Ki gimed manang ko mangfan ni gu machib-nag ngomed ko som'on e Thin Ni Bfel' ni yib rok Got, bochan e gu m'ar nggu par romed.

* **4:6** Ni fan e nge dag; *ara* ni gur.

14 Machane da mu darifan niged gag ara mu siyeged gag ndab gu machib ngomed, ni yugu aram rogon nib gel e gafgow ni mu ted ko liliy ni bay rog. Machane mu t'ufeged gag ni bod rogon ni gimed ra t'ufeg ba engel rok Got; mu t'ufeged gag ni bod rogon ni gimed ra t'ufeg Kristus Jesus!

15 Ma ri mfelfelan'gad! Ere mang e kam rin'ed? Ba'aray bbugithin nrayag ni gog ni murung'agmed ni nge lungug: re ngiyal' i n'em e fa'an manga rayag ma kam lufed lan owchemed kam pi'ed ngog!

16 Ere kug di'in e chiney u lanin'med? Kug mang to'ogor romed ni bochan e gu be weliy e tin riyul' ngomed?

17 Tin ni be'er e girdi' e gimed be par u lanin'rad, machane tin ni yad be finey ngomed e ba kireb. Ya kemus ni tin ni yad be finey ni ngar rin'ed ngomed e ngar feked gimed rog, ni fan e ngu'um leam niged yad ni bod rogon ni yad be leam nagmed.

18 Mmanigil ni ngu'un leamnag e girdi' nga ban'en ni bay gam'ingin ni bfel' — re bbugithin ney e gubin ngiyal' nib riyul', gathi kemus ni ngiyal' ni gu bay romed.

19 Pifakag ni gimed ba t'uf rog ni gimed girdi'en Kristus! Ke gaman e l'agruw yay ko yaney ni kug bod be' ni bpin ni nge gargel, ireray e mit i amith nike yib ngog ni bochmed, ni bayi par rog nge yan i mada' ko ngiyal' nra bigimed ma ke sum rarogon Kristus nga fithik'.

20 Ku gum' ni bochan ni manga errogon ma gu bay romed e chiney, nge siy kug non ngomed ni eray gelngin; ya kug par ni kari magafan'ug

ngomed!

Fanathin ni murung'agen Hagar nge Sarah

²¹ Mu son gad nggu fith e pi aro med ni ba'adag ni Motochiyel e nge suweyrad ni nge lungug: damur rung'aged e n'en ni be yog e Motochiyel?

²² Be yog ni Abraham e l'agruw fak ni pumo'on, bagayow e be' ni bpin nib sib e gargelnag, ma bagayow e be' ni bpin nde sib e gargelnag.

²³ Bin ba'aram i fak ni gargeleg fare pin nib sib e ni gargeleg nrogon ni kayi ma gargel, machane bin ba'aram i fak ni gargeleg fare pin ni gathi ir e sib e ni gargeleg ni bochan e Got e yib i yog ni bay ni gargeleg.

²⁴ Re bugithin ney e ba fanathin: gali ppin nem e be yip' fan l'agruw i m'ag. Bagayow nni gargeleg pifak ni yad e sib e aram Hagar, ni be yip' fan fare m'ag ko burey ni Sinai.

²⁵ I Hagar e be yip' fan e burey ni Sinai u lan yu Arabia, mi ir e be yip' fan fare binaw nu Jerusalem ni bay e chiney, nike un ngak urngin e girdi' rok kar manged sib.

²⁶ Machane bin bay u tharmiy e Jerusalem e gathi ir reb e sib, me ir e chitiningdad.

²⁷ Ya be yog e babyor nib thothup ni be ga'ar:
 "Mu felfelan', i gur e re pin nir ndawor mu gargel-nag e bitir bi'id!

Mu tolul ma ga non ni ba ga' lamam ni kam felfelan', ni gur e cha' ndawor mu thamiy e amith ko gargel!

Ya fare pin nn'ag e bayi yo'or e bitir rok
 ngak fare pin ni ka be par ko pumo'on rok."

²⁸ Gimed pi walageg ni girdi'en Kristus, gimed pifak Got ni bochan e tin ni yog ni bay rin', ni bod rogon Isak.

²⁹ Re ngiyal' i n'em e fare tir ni pumo'on nni gargeleg nrogon e gargel ni yima tay e gafgownag e bin ba'aram nni gargeleg ni bochan gelngin fare Kan Nthothup; me ere ku errogon e chiney.

³⁰ Machane mang e tin ni be yog e babyor nib thothup? Be yog ni be ga'ar, "Mu n'ag fare pin nib sib nge fak ni pumo'on; ya fak fare pin nib sib e dab ra f'othew fak fare pin nde sib tafen e chitamangirow."

³¹ Ere pi walageg ni gimed girdi'en Kristus, gathi gadad pifak fare pin nib sib, ya gadad pifak fare pin ni gathi ir e sib.

5

Mpired ndab mmanged sib

¹ Chiney e gathi gadad e sib yi Kristus e ke chuwegdad ko sib ke ta'dad ni gathi ka gadad e sib! Ere um pired nrogon e girdi' ni gathi yad e sib, ma dab kum paged gimed ngkum manged sib bayay.

² Mu telmed! I gag Paul e gu be yog e re bugithin ney ngomed ni be lungug: fa'anra mpaged gimed ngan maad'ad nagmed, ma aram e dakuriy fan Kristus ngomed.

³ Gub adag ni nggu ta'chiylen e re bugithin ney ngomed, ni aram e ngkug sul ngay bayay nggu weliy ngak e en nra pag ir ngan maad'ad ngak ni nge lungug: thangri fol ko re Motochiel nem ni polo'.

⁴ Ma pi aromed ni yad be guy rogorad ni ngu'ur folgad ko Motochiyel ni fan e ir e nge mat'awnagrad ngak Got e kar th'abed yad rok Kristus. Yad bay u wuru' e t'ufeg rok Got.

⁵ Machane gadad e be l'agan'dad ngak Got ni ir e nge mat'awnagdad ngak; ni ireray e ren'en ni ir e gadad be sonnag ni nge yag ngodad u gelngin e Kan Nthothup rok Got ni be maruwel u fithik' e michan' rodad ngak Kristus.

⁶ Ya fa'anra kad ta'ab girdi'gad Kristus Jesus, ma dariyfan ko kan maad'adnagdad fa dawor; n'en ni ir e ba ga' fan e michan' rodad ngak Kristus ni be maruwel u fithik' e t'ufeg.

⁷ Um mon'oggad i yan! Me ere mini' e talegmed ndab ku um folgad ko tin riyul'? U rogon ni tuwesriymed?

⁸ Gathi Got e ke, rin' ni ir e ke piningmed.

⁹ Ba'aray bbugithin ni yima yog nike lunguy, "Ri bochu'uw e is ni yira yin' ko flowa me thownag fare flowa ni polo' ni kan gelgiy."

¹⁰ Machane kab pagan'ug ngomed. Taab girdi' ni kad ted u fithik' Somol e ir e ke pi' e pagan' ngog ni gu manang ni dabi thil rogon e tafinay romed, ma cha' ni ir e be athkuy lanin'med, e demturug ko mini', ma ke muduwgil ni Got e bayi gechignag.

¹¹ Pi walageg ni gimed girdi'en Kristus, mangfan ni kayi be gafgow nigege ni fa'an manga ku gu be machibnag ndabisiy ni ngan maad'adnag e pi'in pumo'on? Fa'an mang e ba riyul' e re buginin ney, me ere machib ni gu be tay ni murung'agen e kuruth rok Kristus e dabi kirebnag laniyan' boch e girdi'.

12 Pi'in yad be wageynag lanin'med e mpaged yad ngar maad'adniged yad nrogon nge dab kur fakyed e bitir.

13 Machane gimed, pi walageg ni girdi'en Kristus gimed, e ke piningmed Kristus ni ngam chuwigad u tan fare Motochiyel. Machane ren'em ni kam chuwigad u tan fare Motochiyel e ngam guyed rogon ni dabi mang ba tawey ngomed ngam paged e ar'ar u fithik' i downed nge mang ir e i gagiyeg nagmed. Machane rogon nib t'uf romed Kristus nge girdi' e ir e nge gagiyeg nagmed nge bigimed mi i pigpig ngak bigimed.

14 Ya re Motochiyel nem ni polo' e kan puthuy nga ta'bang ke yan i par nta'reb e motochiyel ni ba'aray ni ga'ar: "Demturug e gin'en ni ga bay riy ma ngam t'ufeg e cha' ni ir e mmigid ngom ni gowe gur."

15 Machane fa'anra um ngongolgad ni bod e gamanman ni malboch ni gimed be kirebnag lanin'med ma gimed be gafgow nagmed, me ere ngam ayuwgad, ya bay mu li'ed gimed ngam m'ad.

Fare Kan Nthothup nge rarogon e girdi'

16 Ba'aray e n'en ni nggog: mpaged fare Kan Nthothup nge mang ir e i gagiyeg nag pangimed, ma aram e dab um marod nga ar'aren lanin'med.

17 Ya n'en nib kireb ni gadad be ar'arnag e be togopluw ko n'en ni ba'adag fare Kan Nthothup, ma n'en ni ba'adag fare Kan Nthothup e be togopluw ko n'en nib kireb ni gadad be ar'arnag, ni aram e yow ba tathil, ni fan e re bugithin ney e dabiya ni ngam rin'ed e tin ni gimed ba'adag ni ngam rin'ed.

18 Ma fa'anra fare Kan Nthothup e ir e be pow'iymed, ma aram e dakum moyed u tan fare Motochiyel.

19 Tin nib kireb ni yima ar'arnag e rib gagiyel; ya ma dag ir ko ngongol ni darngal, nge ngongol ni golong, nge ngongol ni puwlag;

20 nge tayfan nge meybil ngak e liyos nma meybil boch e girdi' ngay, nge pig; nge tathil ni be tay e girdi', nge cham ni yad be tay, nge awan', nge damumuw, nge athangiliy ban'en ni fan e gur fa'anem e nganog e sorok ngom. Ma yad be wear ngar yuraba'gad ara ra yu'ulunggad;

21 ma yad ba chogow, ma yad be balyang ko rrum, ma yad be ngongliy e mur ni yibe wagagey u fithik', ma yad be rin' boch ban'en ni bod e tiney. Ere gu be ta'chiylen ngomed e chiney ni bod ni kug rin' kafram ni be lungug: pi aromed ni be rin' e pin'ey e dabiyaq ni ngar manged girdi'en e gin nsuwon Got.

22 Machane fare Kan Nthothup e ma sunumeg u lanin'dad e t'ufeg, nge felfelan', nge gapas laniyan', nge gumaen', nge gol, nge fel' ngak e girdi', nge yul'yul',

23 nge sobut'an', nge t'ar laniyan'. Dariy ba motochiyel nib togopluw ko pin'ey.

24 Ma pi'in kar manged girdi'en Kristus Jesus e kar li'ed e tin nib kireb ni be ar'arnag lanin'rad nike un ngay urngin e tin nib kireb ni yima yim' ni bochan.

25 Fare Kan ni Thothup e ir e ke fasegdad; ere thangri mang ir e i gagiyeg nagmad.

26 Ma thangri dab da ufanthin gad, ara i k'aring bagadad e damumuw ngak bagadad, ara i awan'

bagadad ngak bagadad.

6

Nge bigimed me un i fek gilban bigimed

¹ Pi walageg ni girdi'en Kristus, fa'anra rin' be' ban'en nib kireb, ma gimed e pi'in ni fare Kan ni Thothup e be gagiyeg nagmed e ngam guyed rogon fa'anem nge sul ngarogon nge par nike mat'aw bayay; machane thingar mu rin'ed u fithik' e sumunguy. Ma ku er rogomed ni ngam guyed rogomed, nge dabiyag ni mu paged gimed ko n'en nma pingeg e girdi' nge denen.

² Nge bigimed me ayuweg bigimed nge un i fek gilban fa'anem, ireray rogon ni gimed ra rin' ma aram e kam folgad ko fare motochiyel ni pi' Kristus.

³ Fa'anra be finey be' ni ir e ba sorok, ma bin riyul' riy e ri dariy rogon, ma aram e fa'anem e ir e be bannag ir.

⁴ Ra be' ma nge mang ir e changar ngak nge fal'eg i yaliy e ngongol rok ara pangin. Ma fa'anra bfel' e ngongol rok, me ere rayag ni nge felfelan' ko ngongol nike rin', me siy i puluwnag e ngongol rok ko ngongol nike rin' yugu be'.

⁵ Ya ra be' ma bay gilban ni be fek.

⁶ Cha' ni kan fil murung'agen Kristus ngak e susun e nge pi' boch urngin e tin ni bfel' ni bay rok ngak e cha' ni ir e machibnag e re thin nem ngak.

⁷ Dab mu ban nged gimed, ya dariy be' nrayag ni nge bannag Got. Ra be' ma mit i n'en ni yung e ir e ra t'ar wom'ngin.

⁸ Fa'anra yung be' ban'en nga daken e mi-lay' ni aram e tin nib kireb ni be ar'arnag, ma wom'ngin nra yib riy ngak e yam'; ma fa'anra yung be' ban'en ni fan ngak fare Kan Nthothup, ma wom'ngin nra yib riy ngak ni Kan Nthothup e ke yib rok e yafos ndariy n'umngin nap'an.

⁹ Ere dabi chalbadad i ngongliy e ngongol ni bfel'; ya fa'anra dab da paged gadad, ma bay nap'an ni bayi taw ngay ma gadad t'ar wom'ngin.

¹⁰ Ere urngin ngiyal' nra puf rogodad ma ngad ngongliyed e ngongol ni bfel' ngak urngin e girdi', machane nge ga' fadad ngak e pi'in kad manged girdi'en e tabinaw rok Got u fithik' e mich u wun'uy ngak Kristus.

Tomuren e n'en ni ning Paul chiylen nge thin ni yog

¹¹ Mu guyed feni ga' e yol ni gu be yoloy e chiney ni gu be yol ngomed nga pa'ag!

¹² Pi'in yad be finey ni nganog e sorok ngorad ma yad be yog ni yad e ba sororad u murung'agen i wuru' i dowey e ireram e picha' ni yad be guy rogon ni ngar gel niked yad ngomed ngan maad'ad ngomed. Machane yad be rin' ni kemus ni fan e nge dabiyag nni gafgow nagrad ni bochan e kuruth rok Kristus.

¹³ Mus ngak e pi'in kar paged yad ni ngan maad'ad nagrad e darir folgad ko fare Motochiyel rok Moses; ma yad ba'adag ni ngan maad'ad nagmed ni fan e nge yag nra, ufanthin gad ngay ni yad e kar pingeged gimed kam folgad rorad kan tay e re pow ney nga dowmed.

¹⁴ Machane gag e kemus ni kuruth rok e Somol rodad i Jesus Kristus e bay ug weliy murung'agen ma gu be uf ngay; ya kuruth rok e ke muruwliy ke par e fayleng nike yim' rog, ma ku gum' rok e fayleng.

¹⁵ Dariy ban'en nrogon ni fa'anra dawor ni maad'ad ngak be' ara kan maad'ad ngak. Ya n'en ni ir e ba ga' fan e nge thil be' nge par ni be' ni Got e ka fini sunumeg.

¹⁶ Nge yib e gapas nga laniyan' e pi'in yad be fol ko re bugithin ney, me runguyrad Got, ni yad nge urngin e girdi' rok Got!

¹⁷ Ere chiney e gu be wenig ngomed ndab ki lulu'ag bigimed e thin ngog u murung'agen e pin'ey; ya yungi fath ni bay u dowag e be dag ni gag e sib rok Jesus.

¹⁸ Pi walageg ni girdi'en Kristus, Somol rodad i Jesus Kristus e ngi i ayuwegmed ni gimed gubin. Amen.

Bible Ni Thothup
The Holy Bible in the Yapese language of the
Federated States of Micronesia

Copyright © 2007 Bible Society of Micronesia

Language: Yapese

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

 You include the above copyright and source information.

 You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-12-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 13 Dec 2023

37b6628b-b71d-5df3-af33-fc1d4dd69788